

Głoski dźwięczne i bezdźwięczne

Materiał zawiera: 8 ćwiczeń, w tym 6 interaktywnych, 3 polecenia, animację, słowniczek, ilustrację, tekst wprowadzenia

Głoski dźwięczne i bezdźwięczne

Dźwięk

Źródło: pixaby, domena publiczna.

Twoje cele

- odróżnisz głoski dźwięczne od bezdźwięcznych,
- połączysz w pary głoski, które różnią się wyłącznie pod względem dźwięczności.

Jak rozpoznać głoski dźwięczne i bezdźwięczne?

Podczas wymawiania głoski dotknij palcami prawej ręki **krtani**. Jeżeli czujesz drgania to znaczy, że jest to głoska dźwięczna. Jeżeli nie czujesz drgań, jest to głoska bezdźwięczna.

Polecenie 1

Przypomnij sobie wiadomości o głoskach dźwięcznych i bezdźwięcznych. Pomoże ci w tym materiał: [Dźwięczna czy bezdźwięczna?](#)

Obejrzyj animację pt. „Dźwięczna czy bezdźwięczna?”, a następnie wykonaj polecenia.

Film dostępny pod adresem </preview/resource/RrZVEZHhQYNGI>

Animacja pt. „Dźwięczna czy bezdźwięczna?”

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Animacja przedstawia proces powstawania głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych.

Polecenie 2

Opisz, co dzieje się z twoją krtanią podczas wymawiania głoski „g”. Jaki to rodzaj głoski?

Polecenie 3

Na podstawie dostępnych źródeł podaj inne, oprócz obserwowania drgań krtani, metody na odróżnienie głosek dźwięcznych od bezdźwięcznych.

Polecenie 4

Uzasadnij w kilku zdaniach, dlaczego umiejętność odróżnienia głosek dźwięcznych od bezdźwięcznych jest ważna dla ucznia.

Ćwiczenie 1

Dopasuj głoski do odpowiednich kategorii.

głoski dźwięczne

głoski bezdźwięczne

DZ	M	W	C	CH	G
F	CZ	SZ	R	Ć	L
Ł	Ż	J	DŻ	B	Ś
H	N	K	Z	DŹ	Ń
P	Ź	D	S	T	

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 2

W każdym szeregu zaznacz wyraz, który nie pasuje do pozostałych.

zielony

1. pies, kaczka, gęś, papuga, fretka
2. banan, grejpfrut, truskawka, brzoskwinia, winogrono
3. sushi, bigos, tost, tapas, kuskus

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 3

Uzupełnij zdania. Wpisz wyrazy, które zaczynają się na głoskę dźwięczną. Zadbaj, aby pasowały do treści zdań.

Dziś odebraliśmy świadectwa – wreszcie rozpoczęły się ! Nie mogę się doczekać rodzinnego wyjazdu. Rodzice chcą jechać nad , ale ja i mój przekonujemy ich, że lepiej w tym roku wybrać się w . Na szlakach i w schroniskach można poznać wielu ciekawych . Może uda nam się wejść na Rysy, choć bardziej chcielibyśmy wspiąć się na , żeby podziwiać z bliska, stojący na jego szczycie krzyż. Będzie fantastycznie!

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 4

Uzupełnij wyrazy literami oznaczającymi spółgłoski dźwięczne.

- rówka
- rak
- ułka
- no e
- a eta

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 5

Połącz w pary spółgłoski dźwięczne i ich bezdźwięczne odpowiedniki.

DZ

SZ

Ż

Ś

Z

C

B

K

Ż

Ć

G

P

D

S

W

T

DŹ

CZ

DŻ

F

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 6

Do podanych wyrazów zaczynających się od głoski dźwięcznej dopasuj ich odpowiedniki z głoskami bezdźwięcznymi. Przeciągnij odpowiedzi do luk.

dom -

dzień -

miedź -

był -

żyć -

działo -

nuda -

rada -

żał -

Zródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 7

Jak zapisać podane w nawiasach głoski? Przeczytaj na głos wyrazy i uzupełnij tabelę. Wpisz podane rzeczowniki w mianowniku liczby mnogiej, następnie uzupełnij poprawną formę mianownika liczby pojedynczej.

przykład	mianownik liczby mnogiej	mianownik liczby pojedynczej
pienią (c/dz)	pieniądze	pieniądz
brze (g/k)	<input type="text"/>	<input type="text"/>
sznure (k/g)	<input type="text"/>	<input type="text"/>
szere (k/g)	<input type="text"/>	<input type="text"/>
krawę (ć/dź)	<input type="text"/>	<input type="text"/>
baoba (p/b)	<input type="text"/>	<input type="text"/>
kre (t/d)	<input type="text"/>	<input type="text"/>
ple (d/t)	<input type="text"/>	<input type="text"/>
wą (ż/sz)	<input type="text"/>	<input type="text"/>
dowó (d/t)	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 8

Uzupełnij wniosek na podstawie ćwiczenia 7.

Głoski występujące na końcu wyrazu mogą stać się dźwięczne / bezdźwięczne .

Aby mieć pewność, jaką literę należy wpisać, trzeba utworzyć liczbę pojedynczą /

mnogą danego rzeczownika. Następnie wymówić głośno wyraz i sprawdzić, czy

wiązadła głosowe / płuca drgają. W wyrazie chleb na końcu słyszymy b /

p , ale w mianowniku liczby mnogiej wyraźnie słysząc b / p . Dlatego

zapişemy go tak: chleb / chlepi .

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Słownik

krtań

odcinek dróg oddechowych pomiędzy gardłem a tchawicą, stanowiący jednocześnie narząd głosowy

Notatki

Bibliografia

Bralczyk J., Drabik L. (red.), (2005), *Słownik języka polskiego*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, wydanie elektroniczne [dostęp dn. 28.02.2023].

Dyszak A. S., Benenowska I., (2009), *Od głoski do zdania. Część I Wiadomości*, Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy.